

לְמֵאן דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ, דְּהָא בְּעוּבְדָא תְּלִיא מְלֵתָא,
 בְּעוּבְדָא דְּלֵתָתָא, לְאַתְעָרָא לְעֵילָא. וְכַאֲיִן אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל
 מִכָּל עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּמַרְיָהוֹן קָרִי
 עֲלֵייהוּ, (דבריים יד) וּבִן בַּחַר יֵי' לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סְגָלָה. וְכֹתִיב
 (דבריים יד) כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה לֵי י' אֱלֹהֶיךָ (ובלֵא חֹד מִיֵּלָה) וְכֹתִיב
 (דבריים יד) בְּנִים אַתֶּם לֵי י' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל לָא אַתְּכַשְׂרוּ עוּבְדֵייהוּ, מַה
 כְּתִיב, (ישעיה ג) עַמִּי נֹגְשִׁיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוּ.
 מְשֻׁלוּ בּוּ דֵי יִקָּא, וְהָא אוֹקִימְנָא מְלִי בְּרִזָּא דְּסַפְרָא
 דְּשִׁלְמָה מְלַכָּא. וְהָכִי אֲשַׁכְּחֵן בֵּיהּ. תּוּ אֲשַׁכְּחָן, דְּכָל מֵאן
 דְּאֶכִּיל הָאִי מִיכְלָא דְּאַתְחַבֵּר כַּחְדָּא. (יא) בְּשַׁעְתָּא חְדָּא,
 אוּ בְּסַעוּדַתָּא חְדָּא. אַרְבַּעִין יוֹמִין אַתְחַזִּיא גְדִיא מְקַלְסָא
 בְּקַלְפוּי, לְגַבֵּי אֵינּוּן דְּלְעֵילָא, וְסִיעַתָּא מְסַאבָּא (דף קכ"ה ע"ב)
 מִתְקַרְבִין בְּהַדְּיָה, וְגָרִים לְאַתְעָרָא דֵינִין בְּעֵלְמָא, דֵינִין
 דְּלֹא קַדִּישִׁין.

וְאִי אוּלִיד בַּר בְּאֵינּוּן יוֹמִין, אוּזְפִין לִיהּ נְשַׁמְתָּא,
 מְסַטְרָא אַחְרָא, דְּלֹא אֶצְטְרִיכָא. וְכֹתִיב (ויקרא יא)
 וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים וְגו'. אֲתִי לְאַסְתָּאבָּא,
 מְסַאבִין לִיהּ וְדָאִי. דְּכֹתִיב, (ויקרא יא) וְנִטְמַתֶּם בָּם, חָסֵר א',
 מְסַאבּוּתָא אֲטִימָא מְכָלָא, דְּלִית רְשׁוֹ לְאַתְדַּכָּא הָכִי,
 כְּשָׂאֵר זֵינֵי דְּמְסַאבּוּתָא דְּמִתְדַּכִּין. וְתוּ, דְּמִסְתַּפִּי מַחִיוּן

בִּישׁוֹן, דְּהָא בְּעֵינֵיהוּ גְדִיא אֲשֶׁתְּכַח, וַיְכִיל לְאַתְזָקָא,
דְּהָא צְלָמָא דְּבַר נֶשׂ אֲתַעְבֵּר מִנִּיהּ.

רַבִּי יִיסָא, שָׂרִי לְמִיכַל לְתַרְנַגּוּלָא בְּגַבִּינָה אוּ בְּחַלְבָא.
אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲסִיר לָךְ דְּלֹא יְהִיב אִינִישׁ פְּתַחָא
לְזִינִין בִּישׁוֹן. לָךְ לָךְ אֲמַרִין גְּזִירָא, סְחוֹר סְחוֹר לְכַרְמָא
לָא תִקְרַב. וַדַּאי אֲסִיר לָךְ הוּא, דְּחוּמְרָא אִית בֵּיהּ,
כְּבַעֲרָא לְשַׁחֲיטָה. וּמֵאן דְּשָׂרִי הָאִי, מַה פְּתִיב (עמוס ב)
וְתִשְׁקוּ אֶת הַגְּזִירִים יִין, מֵאן דְּשָׂרִי הָאִי, כְּמֵאן דְּשָׂרִי
הָאִי. וּכְתִיב (דברים יד) לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה, כָּל, לְאַכְלָלָא
כְּלָא.

תַּאנָא, בְּמַה זָכוּ דְּנִיָּאל חֲנַנְיָה מִישְׁאֵל וְעַזְרִיָּה,
דְּאֲשֶׁתְּזִיבוּ מֵאִינוּן נְסִיוֹנִי, אָלָא בְּגִין דְּלֹא
אֲסַתְּאָבוּ בְּמִיכְלֵיהוֹן. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (דניאל א)
וַיִּשְׂם דְּנִיָּאל עַל לְבוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּאֵל בְּפֶתַח בַּגַּ הַמַּלְאָךְ וְגוֹ'.
וְתַאנָא בְּסִתְיָמָא דְּמִתְנִיתִין, מִיכְלָא דְּהָהוּא רְשָׁע, בְּשָׂרָא
בְּחַלְבָא הוּהּ וּגְבִינָה עִם בְּשָׂרָא, בַּר מִיכְלָן אַחַרְנִין, וְדַא
סְלִיק לֵיהּ בְּפִתּוּרִיָּה, בְּכָל יוֹמָא.

וְדְנִיָּאל דְּאֲסַתְּמַר מֵהָאִי, כִּד רָמוּ יִתִּיהּ לְגוּבָא
דְּאַרְיִיוּתָא, אֲשֶׁתְּלִים בְּצוּלְמָא דְּמַאֲרִיָּה, וְלֹא
שְׁנִי (בראשית קצ"א ע"א) צוּלְמִיָּה לְצוּלְמָא אַחַרָא, וְעַל דַּא
דְּחָלוּ אַרְיִיוּתָא מִנִּיהּ, וְלֹא חַבְלוּהוּ. וְהָהוּא רְשָׁע,

בשעתא דמלכותא אתעדי מניה, (דניאל ד) ועם חיות ברא
 הוה מדוריה, אעדי צולמא דאנפוי מניה, ומההוא יומא,
 לא אתחזי צולמיה, צולמא דבר נש. וכל בעירא דאתי,
 אתחזי ליה, צולמא דזיניה, ונוקביה, והווי אתיין עליה
 כלהו, ובכמה זמנין הווי אכלין ליה חיות ברא, בר
 דאתגזר האי עונשא עליה, בגין דכתיב, (חבקוק א) והוא
 במלכים יתקלס, בגין כך, כלא יתקלסו ביה, כל ההוא
 זמנא.

תא חזי, מה כתיב, (דניאל א) וילמקצת ימים עשרה נראה
 מראיהן טוב מפל הילדים האוכלים את פת בג
 המלך. נראה מראיהן טוב, דצולמא דמאריהון לא
 אעדיאו מנהון, ומאחרני אעדיאו. מאן גרים האי. בגין
 דלא אתגעלו בגיעולי מיכליהון. זכאה חולקיהון
 דישראל, דכתיב בהו, ואנשי קדש תהיון לי.

(שמות כד) ואל משה אמר עלה אל יי וגו'. ואל משה אמר,

(קל"א ע"א) מאן אמר. דא שכנתא. עלה אל יי, כמה

דכתיב, (שמות יט) ומשה עלה אל האלהים וגו'. (ס"א ויקרא אליו

י') אמאי כל דא, לקיימא עמהון קיים, בגין דהא

אתפרעו, מה דלא נפקו הכי ממצרים, דאתגזרו, ולא

אתפרעו, (מ' ע"א) והכא הא אתפרעו, ועאלו בברית

קיימא, דכתיב, (שמות טו) שם שם לו חק ומשפט. דייקא

וְשֵׁם נִסְהוּ, בְּהֵאֵי אֶת קִדְיִשָּׁא, דְּאֶתְגַּלְיִיא בְּהוּ, וְהִכָּא
 אֶתְקִיִּים בְּהוּ, עַל יְדָא דְּמִשָּׁה גְזִירָה דְּקִיִּמָּא, דְּכְתִיב,
 וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרַק עַל הָעָם וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאֵי דְּכְתִיב, וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ,
 בַּמִּזְבֵּחַ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא עַל הַמִּזְבֵּחַ דְּיִיקָא.

וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרַחֵק, מֵהוּ מֵרַחֵק. כְּמָה דְּאֵת דְּאָמַר (ירמיה לא)
 מֵרַחֵק יִי נִרְאָה לִי. וְכְתִיב, (שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲתוּ מֵרַחֵק.
 תֵּאֲנִי רַבִּי אָבֵא, דְּקִיִּמָּא סִיְהָרָא בְּפַגְמֵימוּתָא, וּבִיָּה
 שְׁעֵתָא, זְכוּ יִשְׂרָאֵל יִתִּיר בְּחוּלְקָא קִדְיִשָּׁא, וְגִזְרוּ קִיִּמָּא
 קִדְיִשָּׁא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵל יִי. מֵאֵי טַעְמָא. אָמַרְהָ לִּיה
 שְׂכִינְתָא, אֶסְתְּלִיק לְעֵילָא, דְּהָא אָנָּא וַיִּשְׂרָאֵל,
 נִשְׁתַּתַּף כְּחָדָא בְּשְׁלִימוּתָא עַל יְדֵךְ, מַה דְּלֹא הוּוּ עַד
 הִכָּא. מַה כְּתִיב וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וְגו', פְּלַג לִיה

לְתַרְיִן. חֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הָעָם, וַחֲצִי הַדָּם זָרַק (דף קכ"ו ע"א)
 עַל הַמִּזְבֵּחַ, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. וְכְתִיב, הִנֵּה דָם הַבְּרִית
 אֲשֶׁר כָּרַת יִי עִמָּכֶם. וַיִּשֶׂם בְּאֶגְנֹת, בְּאֶגְנֹת כְּתִיב, חֲסֵר
 וְא"ו. כְּמָה דְּכְתִיב, (שיר השירים ז) שָׂרְרֶךְ אֶגֶן הַסֶּהַר אֵל יַחְסֵר

הַמִּזְבֵּחַ.

(שמות כד) וַנִּגַּשׂ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֵל יִי, זָכָא חוּלְקִיָּה דְּמִשָּׁה,
 דְּהוּא בְּלַחֲדוּי, זָכָא לְמָה דְּלֹא זָכָא בַר נֶשׂ אַחֲרָא.

יִשְׂרָאֵל זָכוּ הַשְּׁתָּא, מַה דְּלָא זָכוּ עַד הָהִיא שְׁעָתָא. וְהָיָא
שְׁעָתָא, אֶתְקַיְימוּ, בְּקִיּוּמָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא. וּבַהֲהוּא
שְׁעָתָא אֶתְבַּשְׂרוּ לְמַהוּי בִּינֵייהוּ מִקְדָּשָׁא, כְּמַה דְּאֵת
אָמַר, (שמות כד) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשֹׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם.

(שמות כד) וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלֵיהֶם כִּמְעֹשֶׂה
לְבַנַּת הַסַּפִּיר וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ז) זֹאת
קוֹמַתְךָ דְּמַתָּה לְתַמְרֵי וְגו', כְּמַה חֲבִיבָה כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא מִתְּפָרְשָׁא מִזִּינָה, כְּהָאִי תַמְרֵי,
דְּלָא פְּרִישׁ דְּכֵר מִן נוֹקְבָא לְעֵלְמִין, וְלָא (ל"ז ע"ב) סְלִיק,
דָּא בְּלָא דָּא. כִּךְ כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא מִתְּפָרְשָׁא מִקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, בְּשְׁעָתָא דְּנִדְב וְאֲבִיהוּא חָמוּ, וְשִׁבְעִין סְבִין. מַה
כְּתִיב בְּהוּ. וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. דְּאֵתְגַלִּי עַל־יְיָהוּ
שְׁכִינְתָּא. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי אָמְרִי, אֶת דֵּיִיקָא. וְדָא
אֵת, הוּא מְרַחֵק. אֵת לְאֲכַלְלָא מַה דִּי בְּגוּיָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְהָא כְּתִיב (יחזקאל י) הִיא הַחֲתִיָּה אֲשֶׁר
רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֶהַר כְּפָר, מֵאֵן חֲתִיָּה
דָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי חֲתִיָּא, חֲתִיָּה זוּטְרָתִי. וְכִי אֵית
חֲתִיָּה זוּטְרָתִי, אֵינן. חֲתִיָּה זוּטְרָתִי, וְחֲתִיָּה עֲלָאָה. וְחֲתִיָּה זוּטְרָא
דְּזוּטְרָתִי. (בראשית י"א ע"ב)

וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דֵּיִיקָא, כְּמַה דְּאֲמִינָא. וַתַּחַת

רַגְלֵיךָ כַּמַּעֲשֵׂה לְבַנְתָּ הַסִּפִּיר, כְּחֹזֵן אֲבָן טָבָא, דְּזַמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְנֵי מִקְדָּשָׁא, דְּכֹתִיב, (ישעיה נד)
 וַיִּסְדַּתִּיךָ בַּסִּפִּירִים.

(שמות נד) וְאֵל אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דָּא נִדְב וְאֲבִיהוּא. לֹא
 שִׁלַּח יָדוֹ, דְּסִלִּיק לֹוֹן לְבַתֵּר זְמַנָּא, וְלֹא אֶתְעַנְשׂוּ
 הֶכָּא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מְלָה דָּא, לְשִׁבְחָא דְלַהוֹן, דְּכֹתִיב
 וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ דְזַנְו עֵינֵיהוֹן, מִנְהִירוֹ דָּא. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר, אֲכִילָה וְדָאִית אֲכָלוּ, וְזַנְו גְּרַמֵּיהוּ, וְהֶכָּא אֶתְקִשְׂרוּ
 לְעִילָא, אִי לֹא דְסָטוֹ אֹרְחֵיהוּ לְבַתֵּר, כְּמָה דְאֹקִימָנָא.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֶפִּילוּ יִשְׂרָאֵל, בְּהֵיא שַׁעְתָּא
 אֶתְכִשְׂרוּ, וְאֶתְקִשְׂרַת בְּהוּ שְׁכִינְתָּא. וְדָא קִיָּמָא,
 וְאֹרִייתָא כְּלָא, בְּחַד זְמַנָּא הוּהוּ. וַיִּשְׂרָאֵל כְּהֵיא שַׁעְתָּא
 לָא חָמוּ לְעֵלְמִין. וְלִזְמַנָּא דְאֵתִי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאֶתְגַּלְאָה עַל בְּנוֹי, וְלִמְחַמֵּי כְּלָא יִקְרָא דִילֵיה עֵינָא
 בְּעֵינָא, דְּכֹתִיב (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן.
 וְכֹתִיב, (ישעיה מ) וְנִגְלָה כְבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחַד וְגו'.

פְּרֻשַׁת תְּרוּמָה

(שמות נד) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ וְגו'.

רַגְלֵיךָ כַּמַּעֲשֵׂה לְבַנְתָּ הַסִּפִּיר, כְּחֹזֵן אֲבָן טָבָא, דְּזַמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְנֵי מִקְדָּשָׁא, דְּכֹתִיב, (ישעיה נד)
 וַיִּסְדַּתִּיךָ בַּסִּפִּירִים.

(שמות נד) וְאֵל אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דָּא נִדְב וְאֲבִיהוּא. לֹא
 שִׁלַּח יָדוֹ, דְּסִלִּיק לֹוֹן לְבַתֵּר זְמַנָּא, וְלֹא אֶתְעַנְשׂוּ
 הֶכָּא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מְלָה דָּא, לְשִׁבְחָא דְלַהוֹן, דְּכֹתִיב
 וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ דְזַנְו עֵינֵיהוֹן, מִנְהִירוֹ דָּא. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר, אֲכִילָה וְדָאִית אֲכָלוּ, וְזַנְו גְּרַמֵּיהוּ, וְהֶכָּא אֶתְקִשְׂרוּ
 לְעִילָא, אִי לֹא דְסָטוֹ אֹרְחֵיהוּ לְבַתֵּר, כְּמָה דְאֹקִימָנָא.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֶפִּילוּ יִשְׂרָאֵל, בְּהֵיא שַׁעְתָּא
 אֶתְכִשְׂרוּ, וְאֶתְקִשְׂרַת בְּהוּ שְׁכִינְתָּא. וְדָא קִיָּמָא,
 וְאֹרִייתָא כְּלָא, בְּחַד זְמַנָּא הוּהוּ. וַיִּשְׂרָאֵל כְּהֵיא שַׁעְתָּא
 לָא חָמוּ לְעֵלְמִין. וְלִזְמַנָּא דְאֶתִּי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאֶתְגַּלְאָה עַל בְּנוֹי, וְלִמְחַמֵּי כְּלָא יִקְרָא דִּילֵיהּ עֵינָא
 בְּעֵינָא, דְּכֹתִיב (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן.
 וְכֹתִיב, (ישעיה מ) וְנִגְלָה כְבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחַד וְגו'.

פְּרֻשַׁת תְּרוּמָה

(שמות נד) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ וְגו'.

רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהוָה יִשְׂרָאֵל
 לְסִגְוֹלָתוֹ, כַּמָּה חֲבִיבֵינּוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּאַתְרֵי בְּהוּ, וּבָעָא לְאַתְדִּבְקָא בְּהוּ, וּלְאַתְקֶשְׂרָא
 עֲמָהוֹן. וְעֵבִיד לְהוֹן עֲמָא יְחִידָאֵי בְּעֲלָמָא, דְּכְתִיב, (שמואל
 ב ז) וּמִי כְּעַמֶּךָ כִּי־יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ, וְאִינּוֹן אֶתְרֵעוּ
 בֵּיהּ, וְאַתְקֶשְׂרֵן בֵּיהּ. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו
 יְהוָה. וּכְתִיב (דף קכ"ו ע"ב) (דברים לב) כִּי חֵלַק יְיָ עִמּוֹ. וְיֵהֵב לְשֶׁאֵר
 עַמִּין שׁוֹלְטָנִין רַבְרָבִן מִמֶּנּוּ עֲלִיָּהוּ, וְהוּא נְטִיל לְחוֹלְקֵיהּ
 יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח, (שיר השירים ו) מִי זֹאת הַנְּשֻׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר
 יָפָה כִּלְבָנָה בָּרָה כַּחֲמָה אֲיוּמָה כַּנְּדָגָלוֹת. מִי זֹאת,
 רְזָא דְתַרִּין עֲלָמִין מִתְחַבְּרֵן כַּחֲדָא, וְדָא הוּא עוֹלָם
 וְעוֹלָם. מ"י: הָא (בראשית ל"א ע"א) אֲוִקִימָנָא דְרָגָא עֲלָאָה
 לְעֵילָא, שִׁירוּתָא דְקִיָּמָא בְּשֶׁאֲלֵתָא, וְאַקְרִי מ"י, כַּמָּה
 דְּאַתְ אָמַר (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא אֱלֹהֵי.
 זַא"ת: דְּרָגָא תַתָּאָה לְתַתָּא, עֲלָמָא תַתָּאָה. וְתַרוּיָּיהוּ,
 תַרִּין עֲלָמִין בְּחַבְּוּרָא חֲדָא, בְּקִשׁוּרָא חֲדָא כַּחֲדָא.
 הַנְּשֻׁקָפָה: כַּד מִתְחַבְּרֵן תַרוּיָּיהוּ כַּחֲדָא. כְּמוֹ שָׁחַר: כַּד
 בְּעֵיָא שְׁחָרוּתָא לְאַנְהָרָא וּלְבַתַּר אֶתְנַהֵיר
 כְּסִיְהָרָא, כַּד (כְּנִישׁ) בְּטֶשׁ בְּהַ נְהִירוּ דְשִׁמְשָׁא. וּלְבַתַּר
 כְּשִׁמְשָׁא, כַּד קִיָּמָא סִיְהָרָא בְּשִׁלְיָמוּ. אֲיוּמָה: תְּקִיפָא,

לְאַגְנָא עַל כָּלֵא. דְּהָא כְּדִין אֵית לָהּ שְׁלִימוּ וּתְקִיפּוּ,
לְמַעַבְד חֵילָא.

וּנְטָלָא חֵילָא מִעֲלָמָא עֲלָאָה, עַל יְדָא דִּיעֲקֹב שְׁלִימָא,
דְּחֵבֵר לֹון כְּחֵדָא. חֵבֵר לֹון כְּחֵדָא לְעֵילָא. וְחֵבֵר
לֹון כְּחֵדָא לְתַתָּא. וּמִתְמָן נִפְקוּ, תְּרִיסֵר שְׁבַטִין קְדִישִׁין,
כְּגֹוּנָא דְלְעֵילָא. יַעֲקֹב דְּהוּה שְׁלִים, אֲעִיל רְחִימוּ בְּתֵרִין
עֲלָמִין, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. שְׂאֵר בְּנֵי נֶשֶׂא דְּעֵבְדִין כְּדִין
מְגַלִּין עָרִיין לְעֵילָא וְתַתָּא, גְּרִים דְּבִבּוּ בְּתֵרִין עֲלָמִין,
וְגְרִים פְּרוּדָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא יח) וְאִשָּׁה אֶל
אֲחֻתָּהּ לֹא תִקַּח לְצֻרוֹר, דְּאֲתַעֲבִידוּ מֵאֲרִי דְּבִבּוּ דָּא
לְדָא.

וְאִי תִימָא (בראשית ל) וּתְקַנָּא רְחֵל בְּאֲחֻתָּהּ. הֵכִי הוּא וְדָא
דְּהָא עֲלָמָא תַתָּאָה, כָּל תִּיאֻבְתָּהּ לָאו אִיהוּ, אֲלָא
בְּגִין לְמִיּהוּי כְּגֹוּנָא דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, וּלְמִירַת דְּוִכְתָּהָא.
בְּדוּכְתָּא אַחֲרָא קְנָאת סוּפְרִים אֲסַגִּיאת חֲכְמָתָא, וְהֵכָא
קְנָאת סוּפְרִין, בְּגִין דְּאֵית (קל"ז ע"ב) סֵפֶר וְסֵפֶר, אֲסַגִּיאוּ
מְשִׁיכוּ דְּחֲכְמָתָא (עלֵאדָה) לְגַבִּייהוּ. (נ"א ועל דָּא יַעֲקֹב אֲשָׁלִים כו')

וְעַם כָּל דָּא, אֲפִילוּ יַעֲקֹב לָא אֲשָׁלִים לְגַבִּייהוּ כְּדָקָא
חֲזִי. שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, גְּרָמִין דְּבִבּוּ, וְגְרָמִין פְּרוּדָא,
וּמְגַלִּין עָרִיין דְּכָלֵא, עָרִיין דְּעֵילָא וְתַתָּא. וּבְרֹזָא דָּא אֵית
רֹזָא דְּעָרִיין, עָרִיין דְּאִימָא וּבְרֹתָא, וְכָלֵא בְּרֹזָא חֵדָא. מִי

זֹאת אֶתְקָרוֹן אַחַתְּךָ, בְּגִין דְּאִינוּן בְּאַחוּה וּבְרַחֲמֵימוּ,
 וּבְחִבּוּרָא דְרַעוּתָא. וְאֶקְרוּן אִמָּא וּבְרַתָּא. מֵאֵן דְּגִלִּי
 עֲרִייתְהוֹן, לִית לִיה חוּלְקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְלִית לִיה
 חוּלְקָא בְּמַהִימְנוּתָא.

תָּא תְּזִי, כִּי יַעֲקֹב בְּחַר לֹו יְה, רְזָא עֲלָאָה לְעֵילָא. כִּיּוֹן
 דְּאִשְׁלִים, וְאֶקְרִי יִשְׂרָאֵל, כְּדִין לְסַגְלָתוֹ, נָטִיל כְּלָא
 בְּכָל סְטָרִין, וְנָטִיל לְעֵילָא וְנָטִיל לְתַתָּא, וְאִשְׁתְּלִים
 בְּכָלָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא תְּנִינוּן, דְּכִד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲלְמָא, גְּלִיף בְּגְלִיפּוּי דְרַזִּי מְהִימְנוּתָא, גּוּ
 טְהִירִין בְּרַזִּין עֲלָאִין, וְגִלְיָף לְעֵילָא וְגִלְיָף לְתַתָּא, וְכָלָא
 בְּרַזָּא חֲדָא, בְּרַזָּא דְגִלּוּפֵי דְשְׁמָא קְדִישָׁא יְדוּד, דְשְׁלִיט
 בְּאַתּוּוֹי עֵילָא וְתַתָּא. וּבְרַזָּא דָּא אִשְׁתְּכַלְלוּ עֲלִמִין,
 עֲלְמָא עֲלָאָה וְעֲלְמָא תַתָּאָה.

עֲלְמָא עֲלָאָה אִשְׁתְּכַלְל בְּרַזָּא דְאַת י, נְקוּדָה עֲלָאָה
 קְדַמָּאָה, דְנַפְקָא מִגּוֹ דְסִתִּים וְגַנְזוּ דְלָא יְדִיעַ,
 וְלָא קִימָא לְמַנְדַּע, וְלָא אֶתִּידַע כְּלָל, סְלִיקוּ דְרַזָּא
 דְאִין סוּף, וּמִגּוֹ סְתִימוּ דָּא, נְהִיר נְהִירוּ חַד דְקִיק וְסִתִּים,
 כְּלִיל בְּגוּיָה כְּלָלָא דְכָל נְהוּרִין. וּבְהֵהוּא נְהִירוּ סִתִּים,
 בְּטַש בִּיה מֵאֵן דְלָא בְטַש. נְהִיר בִּיה מֵאֵן דְלָא נְהִיר.
 וּכְדִין, אֶפִּיק חַד נְהִירוּ, דְאִיהוּ עֲדוּנָא לְעֲדוּנָא,

לְאִשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה, לְאַתְגַּנֹּזָא נְהִירוֹ דְקִיקָא, וְסָתִים בְּגוֹ הָהוּא
נְהִירוֹ.

וְהָהוּא נְהִירוֹ דְאִיהוּ עֲדוּנָא לְעֲדוּנָא, סָתִים, אֶתְקִימוּ
(נ"א אֶתְקִימוּ) וְאִשְׁתְּכַלְלוּ בֵּיהּ שִׁית רְשִׁימִין, דְּלֹא
יִדְעוּן, בַּר לְהָהוּא נְהוּרָא דְקִיקָא כַּד עָאֵל לְאַתְגַּנֹּזָא,
עֲדוּנָא בְּעֲדוּנָא נְהִיר בְּנְהִירוֹ.

וְהָאִי נְהִירוֹ דְנִפְקָא מִגּוֹ נְהִירוֹ דְקִיקָא אִיהוּ דְחִילָא וְאִמְתַּנִּי
וְתִקִּיפָא

יִתִּירָא, וְאִתְפִּשֵׁט הָאִי וְאִתְעֵבִיד עֲלֵמָא חֲדָא, דְנְהִיר
לְכָל עֲלָמִין. עֲלֵמָא סְתִימָא דְלֹא יִדְעֵ כְּלָל,
וּבְגוּיָהּ דִּיִּירִין שִׁית רַבּוּא אֶלְפָּה, דְאִינּוֹן דִּיִּירִין וְחִילִין
וּמְשִׁירִין עֲלָאִין.

וְכִיוֹן דְאִפִּיק לֹון וְאִשְׁתְּכַלְלוּ כַּחֲדָא כְּדִין (דף קכ"ז ע"א) אִיהוּ
חַבּוּרָא חֲדָא. וְאִינּוֹן רְזָא דְאֵת וִי"ו, דְאִתְחַבַּר
בְּהָהוּא עֲלֵמָא סְתִימָא, (כאן חסר) וְכְדִין פְּתִיב, (תהלים קלה) פִּי
יַעֲקֹב בַּחַר לוֹ יְהוָה. כַּד נִפִּיק וִי"ו, וְאִשְׁתְּכַלְלוּ מִגּוֹ י"ה,
כְּדִין יִשְׂרָאֵל לְסַגְּלָתוֹ.

שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא, לָא אִתְיִיְהִיב לֹון רְשׁוֹ לְסִלְקָא הָכִי,
אֶלָּא לְסַגְּלָתוֹ, אַתְרֵ דְנִטִּיל וְכַנְיֵשׁ כְּלָא. וְדָא אִיהוּ
דְרַגָּא לְתַתָּא, וּמִגּוֹ דָּא, נִטְלִין לְעֵילָא, בְּסִתְיֵמוֹ דְרַעוּ,
אֲבָל לָא בְּאַתְגַּלְיָא, כְּמָה דְנִטִּיל יַעֲקֹב, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. (ספר הבהיר השייך כאן סימן ג'. עי' עליו לקמן דף קמ"ו ע"א)
(שמות כה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה פִּתְחָה, (תהלים לא) מִה
רַב טוֹבֶךָ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירְאֶיךָ פַּעֲלֹתָ לַחֹסִים בְּךָ נֶגְדָה
בְּנֵי אָדָם. הֵאֵי קָרָא הָא אוֹקְמוּהָ וְאִתְמַר. אֲבַל רוּזָא דָא,
הָא אוֹקְמוּהָ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, גּוּ רוּזִין עֲלֵאִין.
דִּרְגָא עֲלֵאָה, דֵּאִיהוּ רוּזָא דְעֲלֵמָא עֲלֵאָה, אֲקָרִי מ"י.
דִּרְגָא תַּתְּאָה, דֵּאִיהוּ רוּזָא דְעֲלֵמָא תַּתְּאָה, אֲקָרִי
מ"ה. וְתַנְיִנֵן, אֵל תִּקְרִי מ"ה אֵלָא מֵאָה, בְּגִין דְכָל דִּרְגִין
עֲלֵאִין בְּאִשְׁלָמוּתְהוֹן הֵכָא אִינוּן.
תּוּ אֲמַאי אֲקָרִי מ"ה. אֵלָא אֵף עַל גַּב דְּמִשְׁיְכוּ עֲלֵאָה
אֲתַמְשֵׁךְ, לָא אֲתַגְלִיא עַד דֵּאֲשַׁתְּלִים הֵכָא, דֵּאִיהוּ
אַתְרַ סוּפָא דְכָל דִּרְגִין, סוּפָא דֵּאֲמִשְׁכוּתָא דְכָלָא,
וְקִימָא בְּאֲתַגְלִיא. וְאֵף עַל גַּב דֵּאֲתַגְלִיא יִתִּיר מִכָּלָא,
קִימָא לְשֵׁאלָא, מ"ה. מַה חֲמִית, מַה (בראשית ב' ע"ב) יִדְעָתָה,
כְּמַה דַּאתְּ אֲמַר (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה.
וּבְגִין כֵּהָ, מָה, רַב טוֹבֶךָ, דָּא אִיהוּ יְסוּדָא דְעֲלֵמָא,
דֵּאֲקָרִי רַב טוֹב. כְּמַה דַּאתְּ אֲמַר (ישעיה סג) וְרַב טוֹב
לְבֵית יִשְׂרָאֵל בְּגִין דֵּהֲאִי אִיהוּ רַב טוֹב. אוּר קַדְמָאָה,
אֲקָרִי טוֹב סֵתָם, וְהֵכָא כְּלִילָן דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא. אֲשֶׁר
צִפַּנְתָּ, דֵּהֲאִי אֲתַגְנִיז, כְּגוּוּנָא דְאוּר קַדְמָאָה, דֵּאֲתַגְנִיז
וְאִתְטַמַּר. פַּעֲלֹתָ: דֵּהֵכָא אִיהוּ אוּמְנוּתָא דְכָלָא, אוּמְנוּתָא

דְּכָל עֲלָמָא, אומְנוּתָא דְנִשְׁמַתִּין וְרוּחִין. בְּרוּזָא דָּא עֲבִיד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אומְנוּתָא דְכָל עֲלָמָא, וְרוּזָא דָּא (בראשית
 א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. בְּרוּזָא
 דָּא אֶתְעֲבִיד מִשְׁכְּנָא וְאֶתְבְּנִי, דְּאִיהוּ בְּדִיוקְנָא דְעֲלָמָא
 דְלַעִילָא, וּבְדִיוקְנָא דְעֲלָמָא תַּתָּא, הֵדָּא הוּא דְכֻתִּיב
 וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. לִי. תְרוּמָה. תְּרִין דְרָגִין, דְּאִינוּן חַד,
 דְּמִתְחַבְּרִין כַּחְדָּא.

(שמות כה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר
 וְרַבִּי אֲבָא וְרַבִּי יוֹסִי, הָווּ יְתִבִי יוֹמָא חַד, תְּחֻת
 אֵילָנִי, בְּבִקְעָתָא גַבֵּי יַמָּא דְגִנוּסָר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כַּמָּה יָאָה צֵלָא דָּא, דְּחַפֵּיא עֲלֹן מַגּוּ אֵילָנִי, וְאֲנֹן צְרִיכִין
 לְאֶעֱטָרָא הָאִי אֶתְר בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ג) אֶפְרַיִן עָשָׂה לֹו
 הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן. הָאִי קָרָא הָא
 אוּקְיָמְנָא לִיה וְאֶתְמַר, אָבֵל אֶפְרַיִן, דָּא הֵיכְלָא דְלִתְתָּא,
 דְּאִיהוּ כְּגוּוּנָא דְהֵיכְלָא עֲלָאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא
 לִיה גִּנְתָּא דְעֶדֶן, דְּאִיהוּ נִטְע לִיה לְהִנָּאתִיה, וְכִסּוּפָא
 דִּילִיה לְאֶשְׁתַּעֲשָׂעָא בֵּיה גּוּ אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּצְדִיקָיָא,
 דְּתַמֵּן כְּלָהוּ קִיִּמִין וְרִשִׁימִין בְּגוּיָה. אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּלִית
 לֹון גּוּפָא בְּהָאִי עֲלָמָא, כְּלָהוּ סְלָקִין וּמִתְעַטְרִין תַּמֵּן, וְאִית
 לֹון דְּיֻכְתִּין לְמַחְמִי, לְאֶתְעַנְגָּא גּוּ עֲנוּגָא עֲלָאָה דְּאֶקְרִי

(מקץ קצ"ז ע"ב) נַעַם יִי. וְתַמֵּן אֶת־מִלֵּיִן מִכָּל כְּסוּפֵין דְּנִהְרֵי
דְּאַפְרִסְמוֹנָא דְכִיָּא.

אַפְרִסְמוֹן: דָּא הֵיכְלָא עֲלָאָה טְמִירָא גְּנִיזָא. אַפְרִיוֹן: דָּא
הֵיכְלָא דְלַתְתָּא, דְּלִית בֵּיהּ סַמָּךְ, עַד
דְּאַסְתְּמִיךְ (נ"א דְּאַתְמֶשֶׁךְ) מְגוּ הֵיכְלָא עֲלָאָה. וּבְגִין כְּךָ
אַתְ סַמָּךְ אִיהוּ סְתִים בְּכָל סְטְרוֹי, כְּגוּוֹנָא דָּא אֶת ס' (ס"א
מ"ם) סְתִימָא.

מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְסְתִים וְאַתְגְּנִיז בְּגוּיָה,
גו (נ"א נְקוּדָה) נְהוּרָא עֲלָאָה לְעֵילָא, כְּדִין אִיהִי קְיִימָא,
בְּדִיוֹקְנָא (נ"א דָּא) דָּאֶת סַמָּךְ סְתִים בְּגוּיָה, וְאַתְגְּנִיז בֵּיהּ,
לְסִלְקָא (עֵיין ק"פ ע"א) לְעֵילָא. וּבְשַׁעְתָּא דְהֶדְרָא וִיתְבָּא
רְבִיעָא עַל בְּנִין לְתַתָּא לִינְקָא לֹון, כְּדִין אִיהִי קְיִימָא
בְּדִיוֹקְנָא דָּאֶת מ' רְבִיעָא סְתִימָא לְגוּ אַרְבַּע סְטְרִין
דְּעֲלָמָא.

וְעַל דָּא, דָּא אִיהוּ (דף קכ"ז ע"ב) אַפְרִסְמוֹן, וְדָא הוּא אַפְרִיוֹן.
וּבְאַתְרֵי תִרִין אֶתְוּוֹן ס"מ, קְיִימָא י', בְּרֹזָא דְבְרִית,
(ס"א רֹזָא דְבְרִית דְּאַתְגְּנִיז בְּגוּיָה) דְּאִיהוּ זְמִין לְנִטְלָא כְּלָא, רֹזָא
דְּאִינֹון מְאָה בְּרַפְאֹן, שְׁתִין וְאַרְבַּעִין. שְׁתִין, לְקַבֵּל שִׁית
סְטְרִין, דְּנַפְקִי מֵאַת ס'. אַרְבַּעִין, לְקַבֵּל ד' סְטְרֵי עֲלָמָא,
וְכָלָא אֲשֶׁלִּימוּ לְמֵאָה. וְאַת יו"ד, אִיהוּ אֲשֶׁלִּים לְרֹזָא
דְּמֵאָה, כְּגוּוֹנָא דְלְעֵילָא. וְעַל דָּא, דָּא אַפְרִסְמוֹן, וְדָא
אַפְרִיוֹן.

אֵינּוֹן נְהָרֵי נְפִקִין מֵאַפְרָסְמוֹן דָּא, וְנִשְׁמַתִּין עֲלָאִין,
 דְּלִית לֹון גּוּפָא בְּהַאי עֲלָמָא, יִנְקִין מִהֵהוּא נְהִירוֹ
 דְּנִפְיֵק מֵאֵינּוֹן נְהָרֵי אַפְרָסְמוֹנָא דְכִיָּא, וּמִתְעַנְגִי בְּעֵנוּגָא
 דָּא עֲלָאָה, וְנִשְׁמַתִּין (ד"א ל"ג דְּסִלְקִין וְנַחְתִּין) דְּאִית
 לֹון גּוּפָא בְּהַאי עֲלָמָא, סִלְקִין וְיִנְקִין מִהֵהוּא נְהִירוֹ
 דְּאַפְרִיוֹן דָּא, וְנַחְתִּין. וְאֵלִין יְהִיבִי וְנִטְלִי. יְהִיבִי רִיחָא,
 מֵאֵינּוֹן עוֹבְדִין דְּכִשְׂרָאן, דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּהוּ בְּהַאי עֲלָמָא.
 וְנִטְלִי מִהֵהוּא רִיחָא דְּאַשְׁתָּאָר בֵּיהּ בְּגִנְתָּא, כְּמָה דְּאִתְּ
 אָמַר (בראשית כז) כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יְיָ, רִיחָא דְּאַשְׁתָּאָר
 בֵּיהּ בְּהֵהוּא חֻקְלָא. וְכִלְהוּ קִיִּימִי בְּהֵהִיא גִנְתָּא, אֵלִין
 מִתְעַנְגִי לְעִילָא, וְאֵלִין מִתְעַנְגִי לְתַתָּא.

עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמָה, עָשָׂה לוֹ, לְגִרְמִיָּה. וְאִי תִימָא,
 הָא נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקָא מִשְׁתַּעֲשָׁעֵן בֵּיהּ, וְאִת
 אִמְרַת עָשָׂה לוֹ. הָכִי הוּא וְדָאִי. בְּגִין דְּהַאי אַפְרִיוֹן וְכֹל
 אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקָא, כְּלָהוּ קִיִּימִי לְאַשְׁתַּעֲשָׂא בְּהוּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַמֶּלֶךְ (בראשית כ"ט ע"א) שְׁלֹמָה, מִלְכָּא
 דְּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ מִלְכָּא עֲלָאָה (דָּא אִוְקְמוּתָהּ) הַמֶּלֶךְ
 סֹתָם, דָּא מִלְכָּא מְשִׁיחָא. דָּא עֲלָמָא דְּדְכוּרָא, וְדָא
 עֲלָמָא דְּנוּקְבָא. מַעְצֵי הַלְבָנוֹן אֵינּוֹן אֵילָנִין נְטִיעֵן,
 דְּעָקַר לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁתִּיל לֹון בְּאַתָּר אַחְרָא,
 וְאֵלִין אִקְרוּן אַרְזֵי לְבָנוֹן, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר, (תהלים קד) אַרְזֵי

לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. וְלֹא אֶתְבְּנֵי הָאֵי אַפְרִיזוֹן, וְלֹא
אֶשְׁתַּכְּלֵל אֶלָּא בְּהוּ.

תּוֹ מַעְצֵי הַלְּבָנוֹן, אֵלֶּיךָ שִׁית יוֹמִין דְּבִרְאשִׁית דְּכָל יוֹמָא
וְיוֹמָא, מְסִידָר בְּהָאֵי אַפְרִיזוֹן, סְדוּרָא דְּאֶתְחַזֵּי לֵיהּ:
סְדוּרָא קְדַמָּא. אֶתְנַגִּיד מְסִטְרָא דִּימִינָא, אֹרֵךְ קְדַמָּא
דְּאֶתְגַּנִּיז, וְאֶתְנַטִּיל מְסִטְרָא דִּימִינָא, וְעָאֵל בְּהָאֵי אַפְרִיזוֹן
עַל יְדָא דִּי־סוּדָא חַד, וְעֵבִיד בֵּיהּ שְׁמוּשָׁא. לְבַתַּר אַפִּיק
הֵהוּא אַפְרִיזוֹן חַד דִּי־קִנְיָא פְּגוּוּנָא דְּהָאֵי אֹרֵךְ, וְדָא הוּא
רְזָא דְּכְתִיב, (בראשית א) יְהִי אֹרֵךְ וַיְהִי אֹרֵךְ. כִּיּוֹן דְּאָמַר יְהִי
אֹרֵךְ, אָמַאי פְּתִיב וַיְהִי אֹרֵךְ, לָא אֶצְטְרִיךְ קָרָא לְמַכְתָּב,
אֶלָּא וַיְהִי כֵּן, מֵהוּ וַיְהִי אֹרֵךְ. אֶלָּא, דְּהֵהוּא אֹרֵךְ אַפִּיק
אֹרֵךְ אַחֲרָא דְּאֶתְחַזֵּי לֵיהּ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא קְדַמָּא,
מֵאִינּוֹן עֵצֵי הַלְּבָנוֹן.

סְדוּרָא תְּנִינָא: אֶתְנַגִּיד מְסִטְרָא דְּשְׁמָאֵלָא, פְּרִישׁוּ
דְּמִיָּא, בְּנַגִּידוּ דְּאֶשָׁא תְּקִיפָא, וְאֶתְנַטִּיל
מְסִטְרָא דְּשְׁמָאֵלָא, וְעָאֵל בְּהָאֵי אַפְרִיזוֹן, וְעֵבִיד בֵּיהּ
שְׁמוּשָׁא, וְאֶפְרִישׁ בֵּין מִיּוֹן דְּבִסְטֵר יְמִינָא, וּבֵין אִינּוֹן
מִיּוֹן (דְּבִסְטֵר שְׁמָאֵלָא). לְבַתַּר אַפִּיק הֵהוּא אַפְרִיזוֹן, חַד דִּי־קִנְיָא,
פְּגוּוּנָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּכְתִיב, (בראשית א) בֵּין הַמַּיִם
אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרְקִיעַ וַיְהִי כֵּן.
וְדָא אִיהוּ יוֹמָא תְּנִינָא מֵאִינּוֹן עֵצֵי הַלְּבָנוֹן.

סְדוּרָא תְּלִיתָאָה: אַתְּנַגִּיד מִסְטָרָא דְאַמְצָעִיתָא,
 וּמִסְטָרָא דִּימִינָא, (נ"א וּמִסְטָרָא דְשְׂמֹאלָא) חַד יוֹמָא
 תְּלִיתָאָה, דְּעֵבִיד שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא. וּמִתְמָן אַתְּמְשִׁיכוּ
 אִיבִין לְכֻלָּא, וְדָא עֵבִיד שְׂמוּשָׂא בְּהַאי אַפְרִיּוֹן, וְאַפִּיק
 זִינָא לְזִינְיָה. זִינָא לְעוֹבְדֵין סְגִיִּיאִין, זִינָא דְאַתְחֲזִי לִיה,
 וְכֹל דְשָׂאִין וְעֹשְׁבִין וְאִילָנִין בְּכַמָּה חִילִין. וְאַשְׁתָּאֵר
 דִּיּוֹקְנֵיהּ תְּמָן, וְאַפִּיק זִינָא הֵהוּא אַפְרִיּוֹן, כִּהְהוּא גְּוֹנָא
 מִמֶּשׁ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְאַתְכֻּלִּיל מִב' סְטָרִין,
 מֵאַיִנוֹן עֲצֵי הַלְבָּנוֹן.

סְדוּרָא רְבִיעָאָה: אַתְּנַגִּיד וְאַתְנַהִיר נְהִירוֹ דְשְׂמֵשָׁא,
 לְאַנְהָרָא לְהַאי אַפְרִיּוֹן, גּוֹ חָשׁוּךְ דִּילֵיהּ, וְעָאֵל
 בֵּיהּ לְאַנְהָרָא, וְלֹא עֵבִיד בֵּיהּ שְׂמוּשָׁא. עַד יוֹמָא
 חֲמִשָּׁאָה, דְאַפִּיק הַאי אַפְרִיּוֹן הֵהוּא שְׂמוּשָׁא דְנְהִירוֹ,
 דְעָאֵל בֵּיהּ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וְאַפִּיק הֵהוּא אַפְרִיּוֹן בְּהֵהוּא
 גְּוֹנָא מִמֶּשׁ דְּהֵהוּא נְהִירוֹ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא רְבִיעָאָה חַד
 מֵאַיִנוֹן עֲצֵי הַלְבָּנוֹן.

סְדוּרָא חֲמִישָׁאָה: אַתְּנַגִּיד חַד מְשִׁיכוּ, דְרַחֲשִׁישׁוּ
 (דף קכ"ח ע"א) דִּמִּיא, וְעֵבִיד שְׂמוּשָׁא לְאַפְקָא הֵהוּא נְהִירוֹ,
 דְסְדוּרָא דִּיּוֹמָא רְבִיעָאָה, וְעֵבִיד בְּהַאי אַפְרִיּוֹן שְׂמוּשָׁא,
 וְאַפִּיק זִינִין לְזִינְיָה, אִינּוֹן דְאַתְחֲזִי כִּהְהוּא גְּוֹנָא מִמֶּשׁ,
 וְהַאי יוֹמָא שְׂמֵשׁ הֵהוּא שְׂמוּשָׁא, יִתִּיר מִכֹּל שְׂאֵר יוֹמִין.

וְכֹלֵא תִלְיָא עַד יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, דְּאַפִּיק אַפְרִיּוֹן כָּל מַה
 דְּהוּה גְּנִיז בֵּיהּ, דְּכְתִיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
 לְמִינָהּ וְגו'. וְדָא אִיהוּ יוֹמָא חֲמִישָׁאָה, חַד מֵאַיְנוּן עֲצִי
 הַלְבָּנוֹן.

סְדוּרָא שְׁתִּיתָאָה: דָּא אִיהוּ יוֹמָא, דְּאַתְקִין כָּל הַאי
 אַפְרִיּוֹן, וְלִית לִיהּ תְּקוּנָא, וְלִית לִיהּ תְּקַפָּא, בַּר
 מֵהַאי יוֹמָא, כִּד אַתָּא הַאי יוֹמָא, אַתְתְּקִין הַאי אַפְרִיּוֹן,
 בְּכַמָּה רוּחִין, בְּכַמָּה נְשֻׁמְתִין, בְּכַמָּה עוֹלִימְתִין שְׁפִירָן
 בְּחִיזוּ. אִינּוּן דְּאַתְחֻזוּן לְמִיתָב בְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא. אוּף אִיהוּ
 אַתְתְּקִין בְּשְׁפִירוּ כָּל שָׂאָר יוֹמִין דְּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא, וְאַתְקִין
 לֹון בְּתִיאובְתָא חֲדָא, בְּרַעוּתָא בְּחַדוּתָא, תְּקוּנָא דְּלַעִילָא
 וְתַתָּא.

כִּדִּין אַתְקִדְשׁ הַאי אַפְרִיּוֹן, בְּקִדּוּשִׁין עֲלָאִין וְאַתְעֵטֵר
 בְּעֵטְרוּי, עַד דְּסָלִיק בְּסָלִיקוּ דְּעֵטְרָא דְּנִיחָא,
 וְאַקְרִי שְׁמָא עֲלָאָה, שְׁמָא קְדִישָׁא, דְּאִיהִי שַׁבַּת. נִיחָא
 דְּכֹלֵא, תִּיאובְתָא דְּכֹלֵא, דְּבִקּוּתָא דְּכֹלֵא, דְּעִילָא וְתַתָּא
 כְּחַדָּא. וְכִדִּין פְּתִיב, (שיר השירים ג) אַפְרִיּוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ
 שְׁלֵמָה מֵעֲצֵי הַלְבָּנוֹן.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאַן דְּזִכִּי בְּהוּא אַפְרִיּוֹן, זְכִי בְּכֹלֵא,
 זְכִי לְמִיתָב בְּנִיחָא דְּצִלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּמָה דְּאַתְ אֲמַר, (שיר השירים ב) בְּצִלוֹ חֲמֻדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי.

והשתא דיתיבנא בצלא דנייחא דא, אית לן לאסתכלא
 דלא יתבינן אלא בצלא דקודשא בריך הוא, גו ההוא
 אפריון. ואית לן לאעטרא האי אתר, בעטרין עלאין,
 עד דיתערון אילני דההוא אפריון, למיתי עלן בצלא
 אחרא.

פתח רבי שמעון ברישא ואמר, ויקחו לי תרומה מאת
 כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. ויקחו
 לי, האי מאן דבעי לאשתדלא במצוה, ולאשתדלא ביה
 בקודשא בריך הוא, אצטריך דלא ישתדל ביה
 בריקנייא ובמגנא, אלא אצטריך ליה לבר נש
 לאשתדלא ביה כדקא יאות כפום חיליה. והא אוקימנא
 מלה דא בכמה אתרי, יאות למיסב בר נש ההוא
 אשתדלותא דקודשא בריך הוא. כמה דאת אמר (דברים טז)
 איש כמתנת ידו וגו'.

ואי תימא, הא כתיב (ישעיה נד) לכו שברו ואכלו ולכו
 שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב, דהא איהו
 במגנא, (ואשתדלותה בלא כסף) ואיהו אשתדלותא דקודשא
 בריך הוא. אלא אשתדלותא דאורייתא, כל מאן דבעי
 זכי בה. אשתדלותא דקודשא בריך הוא למנדע ליה, כל
 מאן דבעי זכי ביה, בלא אגרא כלל. אבל אשתדלותא
 דקודשא בריך הוא דקיימא בעובדא, אסיר לנטלא ליה

לְמַגָּנָא וּבְרִיקְנֵיִיא, בְּגִין דְּלֹא זָכִי בְּהוּא עוּבְדָא כְּלָל,
 לְאִמְשָׁכָא עָלֶיהָ רוּחָא דְקוּדְשָׁא, אֲלֵא בְּאֲגַר שְׁלִים.
 בְּסַפְרָא דְחַרְשֵׁי, דְּאוּלִּיף אֲשַׁמְדָּאי לְשַׁלְמָה מִלְכָּא, כֹּל
 מֵאֵן דְּבַעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא לְאִעְבְּרָא מִנִּיהָ רוּחַ
 מְסֻאָבָא, וְלֹאֲכַפֵּיִיא רוּחָא אַחְרָא. הַהוּא עוּבְדָא דְּבַעֵי
 לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ, בְּעֵי לְמַקְנֵי לֵיהּ בְּאֲגַר שְׁלִים, בְּכָל מָה
 דְּיַבְעוּן מִנִּיהּ, בֵּין זַעִיר בֵּין רַב, בְּגִין דְּרוּחַ מְסֻאָבָא, אִיהוּ
 אֲזַדְמֵן תְּדִיר בְּמַגָּנָא וּבְרִיקְנֵיִיא, וְאֲזַדְבֵּן בְּלֹא אֲגָרָא,
 וְאֲנִים לְבַנֵּי נְשָׂא לְמִשְׁרֵי עָלֵיהּ, וּמִפְתִּי לֹון לְדִיִּירָא
 עֲמַהוּן, בְּכַמָּה פְּתוּיִין, בְּכַמָּה אֲרַחֵן, סְטִי לֹון לְשׁוּוֹאָה
 דִּיּוּרִיהָ עֲמַהוּן.

וְרוּחַ קוּדְשָׁא לָאוּ הָכִי, אֲלֵא בְּאֲגַר שְׁלִים,
 וּבְאִשְׁתַּדְּלוּתָא רַב סָגִי, וּבְאִתְדַכְּאוּתָא דְגֵרְמִיָּה
 וּבְאִתְדַכְּאוּתָא דְמִשְׁכַּנִּיהָ, וּבְרַעוּתָא דְלִבִּיהָ וּנְפִשִׁיהָ.
 וְלֹואֵי דִיכִיל לְמַרוּחַ לִיהָ, דִּישׁוּי מְדוּרִיהָ עֲמִיהָ. וְעַם כֹּל
 דָּא דִּיהֵךְ בְּאַרְחַ מִיִּשְׁרָא, דְּלֹא יִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא,
 וְאִי לָאוּ, מִיַּד אִסְתַּלַּק מִנִּיהּ, וְאִתְרַחַק מִנִּיהּ. וְלֹא יִכִּיל
 לְמַרוּחַ לִיהָ כְּדַבְּקָדְמִיתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ, מִהֵהוּא
 דְּאֲקָרִי אִישׁ, דְּאִתְגַּבֵּר עַל יִצְרִיָּה. וְכָל מֵאֵן
 דְּאִתְגַּבֵּר עַל יִצְרִיָּה, אֲקָרִי אִישׁ. אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ, מֵאִי

אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ. אֵלֶּא. (דף קכ"ז ע"ב) דִּיתְרַעֵי בֵּיהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים כז) לֶךְ אָמַר לְבִי. (תהלים
 עג) צוּר לְבַבִּי. (משלי טו) וְטוֹב לֵב. (רות ג) וַיֵּיטֵב לְבוֹ. כְּלָהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֵמַר. אוּף הָכָא אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ.
 מִנִּיהּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, דְּהָא תַּמָּן אֲשַׁתְּכַח וְלֹא בְּאַתְרַ
 אַחְרָא.

וּמִנָּא יִדְעִינָן דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתְרַעֵי בֵּיהּ, וְשׁוּי
 מְדוּרִיהּ בֵּיהּ. כַּד חֲמִינָן דְרַעוּתָא דְהַהוּא בַר נָשׁ,
 (בְּחֻדְוָה בְּרַעוּתָא דְלֵבָא) לְמַרְדָּף וְלֹא שְׁתַּדְּלָא אַבְתְּרִיהּ דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלִבִּיהּ וּבְנַפְשִׁיהּ וּבְרַעוּתִיהּ, וְדַאי תַּמָּן יִדְעִינָן
 דְשִׁרְיָא בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא. כְּדִין בְּעִינָן לְמַקְנֵי הַהוּא בַר נָשׁ,
 בְּכֶסֶף שְׁלִים, (וְלֹא שְׁתַּדְּלָא אַבְתְּרִיהּ) לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדְּיָה וְלְמִילָף
 מִנִּיהּ. וְעַל דָּא קְדַמָּי הוּוּ אָמַרִי, וְקִנְהָ לֶךְ חֵבֵר, בְּאַגְר
 שְׁלִים בְּעֵי לְמַקְנֵי לִיָּה, בְּגִין לְמִזְכֵּי בְשִׁכְיַנְתָּא. עַד הָכָא
 בְּעֵי לְמַרְדָּף בְּתַר זַפְּאָה וְלְמַקְנֵי לִיָּה. אוּף הָכֵי, הַהוּא
 זַפְּאָה בְּעֵי לְמַרְדָּף בְּתַר חִיבָא, וְלְמַקְנֵי לִיָּה בְּאַגְר
 שְׁלִים, בְּגִין דְיַעֲבַר מִנִּיהּ הַהוּא זוּהֲמָא, וַיִּתְכַּפֵּי סְטָרָא
 אַחְרָא, וַיַּעֲבִיד לְנַפְשִׁיהּ, בְּגִין דִּיתְחַשֵּׁב עֲלִיהּ, כְּאִילוּ
 הוּא בְּרָא לִיָּה. וְדַא אִיהוּ שְׁבַחָא דִּיסְתַּלַּק בֵּיהּ יִקְרָא
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתִּיר מְשַׁבַּחָא אַחְרָא, וְאַסְתַּלְקוּתָא
 דָּא יִתִּיר מְכַלָּא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְאִיהוּ גָרִים לְאַכְפֵּיָא